

Podważanie skuteczności zabezpieczeń wierzytelności w prawie restrukturyzacyjnym

Ochrona interesów ogółu wierzycieli wymaga niekiedy szczególnego unormowania skutków prawnych zabezpieczeń ustanowionych na rzecz pojedynczego wierzyciela. Celem niniejszego artykułu jest analiza przypadków, w których skuteczność zabezpieczeń wierzytelności może zostać podważona na podstawie przepisów ustawy – Prawo restrukturyzacyjne¹.

TOMASZ CZECH

Zabezpieczenie wierzytelności – najogólniej rzecz ujmując – oznacza instrument normatywny, który wzmacnia pozycję prawną wierzyciela w zakresie zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności. W polskim prawie cywilnym obowiązuje ogólna zasada, zgodnie z którą strony mogą postanowić, czy określona wierzytelność ma być zabezpieczona, czy niezabezpieczona. Decyzja w tej sprawie należy do sfery autonomii woli wierzyciela oraz osoby, która ustanawia zabezpieczenie (zabezpieczyciela). Podejmując taką decyzję wierzyciel może ograniczyć się do oceny interesu własnego i nie musi brać pod uwagę interesów osób trzecich².

W prawie polskim występują szczególne sytuacje, w których interes zabezpieczonego wierzyciela ustępuje interesowi osób trzecich. Przede wszystkim dotyczy to postępowania, które zmierza do restrukturyzacji zobowiązań dłużnika lub zbiorowego zaspokojenia tych zobowiązań (egzekucja uniwersalna). W takich sytuacjach – w drodze wyjątku – pierwszeństwo przyznaje się interesom ogółu wierzycieli oraz interesom samego dłużnika, umożliwiając *ex post* podważenie skuteczności zabezpieczeń ustanowionych przed wszczęciem postępowania: upadłościowego (zob. art. 127 i n. p.u.)³ lub restrukturyzacyjnego.

¹ Ustawa z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. poz. 978), dalej: „p.r.”.

² Por. T. Czech, *Ogólne zasady dotyczące zabezpieczeń wierzytelności w polskim prawie cywilnym*, Monitor Prawa Bankowego 2014, nr 6, s. 55-56.

³ Ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 233, ze zm.), która od 1.01.2016 r. otrzymuje nazwę – Prawo upadłościowe (dalej: „p.u.”).